

Een visie voor Kinderopvang in de toekomst

Datum: 20/09/2021

INHOUD

1	Kinderopvang is gezinsondersteuning	2
2	Welke kinderopvang hebben kinderen en gezinnen nodig?	2
3	Het netwerk als hefboom	4
4	Open en hybride kinderopvang	5
5	Lokale gezinsloketten	6
6	Schaalgrootte	6
7	Sociaal ondernemerschap	7
8	Gevolgen voor de financiering	8
9	Een doelgericht wettelijk kader	10
10	Verdere aanpak	10

1 KINDEROPVANG IS GEZINSONDERSTEUNING

Kinderen zijn sociale wezens in volle ontwikkeling. We willen hen alle kansen geven om evenwichtig op te groeien. Vandaag zetten we hier al zeer sterk op in via onderwijs. Omdat de eerste duizend dagen van een kind cruciaal zijn voor zijn toekomst, is deze investering ook noodzakelijk vanaf de zwangerschap tot de leeftijd van drie jaar en daarna in een doorgaande lijn tot de leerplicht start.

Gezinnen hebben het universeel recht om de zorg voor de opvoeding van hun kind te delen, vanuit hun voorkeur en gezinssituatie. Bijvoorbeeld om hun kind bredere ervaringen met andere kinderen te laten opdoen, om te leren of te werken, omdat het zinvol is omwille van de gezinssituatie of persoonlijke omstandigheden, ... Daarom moeten er plekken zijn waar ouders terecht kunnen voor ondersteuning en voor het delen van de opvoeding en zorg voor hun kind.

Voor gezinnen is het belangrijk dat ze een spectrum aan mogelijkheden vinden, die aansluiten bij de verscheidene vragen en zorgpuzzels waar ze mee te maken hebben. Om een diversiteit aan ondersteunings- en zorgantwoorden mogelijk te maken, is een netwerk van lokale partners nodig dat voldoende brede en leefbare hefboomen heeft. Deze partners werken samen aan een toegankelijk, wendbaar, kwaliteitsvol en geïntegreerd basisaanbod aan gezinsondersteuning.

Kinderopvang is één van deze lokale partners en maakt deel uit van het geïntegreerd basisaanbod aan gezinsondersteuning. Dit omvat ook het (kleuter)onderwijs dat mee gestalte geeft aan een aanbod voor jonge kinderen en hun gezinnen in één doorgaande lijn. Samen met andere partners werken ze aan een voldoende breed lokaal aanbod dat gezinnen in staat stelt eigen keuzes te maken.

De toekomst van de kinderopvang vertrekt van een coherente visie en streeft naar continuïteit in wat we als samenleving mogelijk willen maken in de eerste levensjaren van alle kinderen.

2 WELKE KINDEROPVANG HEBBEN KINDEREN EN GEZINNEN NODIG?

Een visie voor de toekomst van de kinderopvang moet vertrekken vanuit het perspectief van het kind en zijn gezin. Wat is er nodig om kinderopvang een meerwaarde te laten zijn voor elk kind en elk gezin?

Elk kind heeft recht op zorg, begeleiding en ondersteuning bij zijn ontwikkeling. Het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind¹ geeft gezinnen met jonge kinderen naast het recht op onderwijs ook het recht op kinderopvang als basisvoorziening². Dit recht geldt voor alle mogelijke situaties en laat

¹ art 18 IVRK: Om de toepassing van de in dit Verdrag genoemde rechten te waarborgen en te bevorderen, verlenen de Staten die partij zijn passende bijstand aan ouders en wettige voogden bij de uitoefening van hun verantwoordelijkheden die de opvoeding van het kind betreffen, en waarborgen zij de ontwikkeling van instellingen, voorzieningen en diensten voor kinderopvang.

² Een basisvoorziening voor gezinnen zien we als een dienstverlening die voor er alle gezinnen is en voldoet aan de 7 B's: beschikbaar, bekend, begrijpbaar, betrouwbaar, bereikbaar, betaalbaar en bruikbaar. Zie ook: [basisvoorziening - WikiWoordenboek \(wiktionary.org\)](https://www.wikiwoordenboek.org/wiki/basisvoorziening)

zich niet beperken tot ouders die werken of een opleiding volgen of tot kinderen met bijzondere behoeften. Kinderopvang heeft immers drie ondeelbare functies: een pedagogische, een sociale en een economische³. Elk kind en elk gezin moet er ook op kunnen rekenen dat de opvang kwaliteitsvol is.

Het European Quality Framework for ECEC en het Vlaamse pedagogisch raamwerk voor kinderopvang en zijn internationaal erkend als goede kaders voor kwaliteitsvolle kinderopvang.

In het instrument MeMoQ⁴ dat vanuit dit raamwerk vertrekt, zijn pedagogische visie en praktijk al op één lijn gebracht. De uitdaging is om ook de dagdagelijkse werking op de werkvloer af te stemmen op deze wetenschappelijke inzichten en visie. De toekomst van de kinderopvang kan daarom enkel deze zijn waarin we ondubbelzinnig kiezen voor en investeren in een aantal concrete hefboomen die dit mogelijk maken:

- Ervoor zorgen dat het **werk op elk moment haalbaar** is voor de kinderbegeleiders en dat er een **werkbare ratio** is voor het aantal aanwezige kinderen per begeleider.
- Begeleiders en medewerkers op de werkvloer ondersteunen:
 - Blijven inzetten op het verwerven en versterken van **competenties en reflectieve vaardigheden van alle medewerkers in de kinderopvang**, zowel in de opleiding als op de werkvloer. Concrete mogelijkheden creëren om hieraan te werken zoals kindvrije uren, intervisie, teamcoaching.
 - Concreet inzetten op competenties van **teams en organisatoren**. Iedere opvang en elke kinderbegeleider zonder onderscheid werkt in een context waarin men effectief **omkadering, ondersteuning en coaching** krijgt. Kwaliteitsvol opvang kunnen bieden en verbonden zijn in een ruimer geheel, hangen onlosmakelijk samen. Kinderopvang waar iemand helemaal alleen voor een aantal kinderen instaat en op een eiland werkt laten we niet toe.
 - Doelgericht voldoende middelen investeren in de **begeleiding van kinderopvang** en medewerkers in de **opstartfase**, zodat zij zich kunnen inwerken in de kwaliteitsvolle en professionele invulling van hun opdrachten.
- Werkbare, degelijke, duurzame en legitieme loon- en arbeidsomstandigheden creëren voor al wie werkt in de kinderopvang.
- De **toegankelijkheid** van de kinderopvang voor elk gezin en elk kind voorop stellen en concretiseren aan de hand van 'de 7 B's': het aanbod is voor ouders beschikbaar, bekend, begrijpbaar, betrouwbaar, bereikbaar, betaalbaar en bruikbaar.
- Formeel toezicht houden op wat er gebeurt in de kinderopvang. Dit gebeurt voldoende frequent en niet alleen probleem- en risico gestuurd. Toezicht werkt ook ondersteunend en aanmoedigend.

³ [De drie maatschappelijke functies van kinderopvang](#)

⁴ Vlaanderen wordt in het Starting Strong VI rapport geroemd voor de goede manier waarop het de kwaliteit in de kinderopvang heeft geoperationaliseerd in [MeMoQ](#).

3 HET NETWERK ALS HEFBOOM

We kiezen voor **kinderopvang die sterk ingebed is in een lokaal netwerk**. Dit netwerk kan een aanzienlijke meerwaarde betekenen voor de betrokken opvanglocaties. Een deel van de **verantwoordelijkheden en kwaliteitsvoorwaarden** worden daarom expliciet bij het lokale netwerk gelegd. Het netwerk krijgt alvast deze opdrachten:

- Het netwerk zorgt er voor dat **geen enkele partner, dus ook geen enkele opvang geïsoleerd** werkt. De partners komen bij elkaar over de vloer om **samen vorm te geven aan wat er nodig is** voor kinderen en hun gezinnen. Bijvoorbeeld:
 - delen van kennis, knowhow en expertise;
 - versterken van multidisciplinariteit en competenties;
 - realiseren van coaching en ondersteuning;
 - samen toezien op wat er dagelijks met de kinderen gebeurt;
 - in het netwerk en samen met ouders antwoorden bieden voor hun zorgnoden en zorgpuzzels.
- Het netwerk biedt kans aan **job mobiliteit** voor medewerkers om geïntegreerd en versterkt samen te werken voor gezinnen en kinderen en om aantrekkelijke, rijke job mogelijkheden te creëren. Bijvoorbeeld:
 - Over de zorgvormen in het netwerk heen medewerkers en expertises op de werkvloer inzetten en uitwisselen, ook met de lokale onderwijspartners.
 - Multidisciplinariteit en job ladders in de praktijk mogelijk maken. Zo kan het netwerk ook een context creëren waarin (nog) niet gekwalificeerde medewerkers kunnen meedraaien en ondersteund groeien in competentie en ervaring.
- Het netwerk zorgt ervoor dat deze functies zeker aanwezig zijn:
 - een **lokaal gezinsloket**, niet met een louter administratieve opdracht maar als een essentiële schakel die:
 - met ouders spreekt over hun behoeftes en mee kijkt of en hoe het netwerk daaraan tegemoet kan komen,
 - meekijkt of en hoe een match mogelijk is tussen wat een ouder nodig heeft en wat er bestaat, bijgestuurd of ontwikkeld kan worden.
 - **preventieve gezondheidsdiensten** voor kinderen en gezinnen, met het consultatiebureau dat door zijn zeer unieke positie bijna alle gezinnen met jonge kinderen kan bereiken;
 - **kinderopvang** en plekken waar je je kind kan laten opvangen;
 - plek(ken) voor **spel en ontmoeting** voor gezinnen met (jonge) kinderen;
 - plek(ken) waar je als gezin, kind en jongere geholpen kan worden voor pedagogische, medische, administratieve en andere **vragen**;
 - minstens een sterke link naar het lokale basisonderwijs.

Binnen het netwerk zorgen de partners ervoor dat ze samen verschillende soorten **aanbod ontwikkelen**, dat ze elkaar heel goed kennen en voortdurend op elkaar afstemmen en samenwerken om tegemoet te komen aan de diversiteit aan vragen van gezinnen en kinderen.

Dit netwerk is een **verdere ontwikkeling van het 'Huis van het Kind'**. Het bundelt geïntegreerde basisvoorzieningen die door hun samenwerking ruimer werken dan de louter klassieke aanbodvormen.

Waar het kan, creëren we plekken waar verscheidene aanbieders samen in één locatie huizen en als één centrum samenwerken. Maar dit is niet noodzakelijk. De verschillende locaties moeten wel minstens antennes zijn in een weefsel van samenwerkende locaties. Het netwerk kan een nest- en een webvorm hebben of dit combineren, zolang het voor gezinnen voldoende fijnmazig en voldoende dicht bij huis aanwezig is.

4 OPEN EN HYBRIDE KINDEROPVANG

Het geïntegreerd netwerk van basisvoorzieningen zorgt voor een continuüm van gezinsondersteuning. Om dit mogelijk te maken en om te kunnen inspelen op de diversiteit van zorgvragen van gezinnen, kan kinderopvang in diverse soorten en vormen ontwikkeld worden. **Kinderopvang vormt een 'open en hybride' aanbod naar gezinnen en kinderen. Wat begrijpen we hieronder?**

- Kinderopvang werkt ruimer dan de louter klassieke gekende vormen van kinderopvang. Er zijn geen strikte grenzen meer tussen vormen van opvang (bv. gezinsopvang, groepsovang, ontmoeting, spelmomenten, ...). Kinderopvang creëert mogelijkheden om zijn aanbod af te stemmen op de noden van ouders en kinderen en om hierop flexibel in te spelen. Zo kan kinderopvang bv. ook kansen creëren voor gezinnen met kinderen om elkaar te ontmoeten zonder daarom klassieke opvang te moeten gebruiken.
- De rode draad doorheen de samenwerking in het netwerk is kind- en gezinsvolgende trajecten mogelijk maken om op vernieuwende, wendbare en diverse manieren in te spelen op wat er in het traject nodig blijkt. Het aanbod varieert van universele mogelijkheden voor iedereen tot specifiek gericht en bijzondere antwoorden waar nodig. Gezinnen kunnen er zeker beroep op doen tot het kind naar de kleuterklas gaat, de overgangsperiode inbegrepen en daarna ook wanneer nodig.
- In dit open en hybride netwerk is kinderopvang een 'open huis' waar men zich engageert om samen met de andere actoren de regie in handen te geven van het gezin zelf. Het gezin wordt niet meer geregisseerd vanuit een vast en vooraf bepaald soort aanbod. Ouders kunnen zelf meesturen voor een ondersteunend aanbod dat zich, waar mogelijk, aansluit bij hun zorgpuzzel en keuze. Op die manier werken ouders en netwerk samen om zo goed mogelijk vraag en antwoord op mekaar af te stemmen.
- Kinderopvang engageert zich in het netwerk en groeit door naar een **rijkere plek** waar ouders elkaar kunnen ontmoeten en waar in samenwerking met andere partners de strikte grenzen van het huidige opvangmodel worden opengetrokken. De focus van wat men voor ouders kan betekenen wordt breder omdat men samen met partners én ouders in het netwerk zoekt hoe aanbod bruikbaar kan worden gemaakt voor wat gezinnen nodig hebben en wat ze daarbij mogen verwachten.

5 LOKALE GEZINSLOKETTEN

Lokale loketten spelen een belangrijke, helpende rol om de geïntegreerde samenwerking in het netwerk als antwoord op de zorgpuzzels van ouders mee mogelijk te maken.

Gezinsloketten moeten meer doen dan enkel beschikbare plaatsen in kaart brengen en vraag en aanbod bij elkaar brengen. Het loket kan de spil zijn in **het afstemmen van het open en hybride aanbod op de specifieke situatie van gezinnen**. Dit loket vertaalt de vraag van een gezin naar welk soort aanbod hierop kan inspelen, vanuit een goed zicht op de partners in het lokale netwerk. Het loket kan zo de samenwerking van diensten rond een gezin faciliteren. Het gezinsloket heeft hiervoor specifiek opgeleide medewerkers.

Deze visie verbreedt meteen de scope van het huidige **Lokaal Loket Kinderopvang**. Dit betekent een **doorgroei naar een rol als lokaal gezinsloket**. Het lokaal gezinsloket is voor elk gezin en elke aanbieder een proactief meedenkende gesprekspartner. Het loket kan het lokaal beleid voeden over welke diverse antwoorden nodig zijn om te kunnen aansluiten bij ouders en kinderen.

Dit betekent niet dat men op elke individuele vraag moet en kan ingaan. Er zijn ook limieten aan wat partners in het netwerk samen kunnen doen. Het betekent wel dat het gezinsloket en de lokale partners actief, open en creatief **luisteren naar elke vraag** en nagaan welk antwoord hier best kan bij aansluiten. Dergelijke antwoorden staan niet zonder meer vooraf vast. Ze zijn waar nodig divers en meer afgestemd dan de huidige klassieke vormen van kinderopvang. De partners kunnen samen en in samenspraak met de ouders **antwoorden op maat ontwikkelen**, waar zeker ook de kinderopvang aan kan bijdragen.

6 SCHAALGROOTTE

Om de bovenstaande visie te kunnen waarmaken, zal een zekere **schaalgrootte nodig zijn**. Hiervoor bestaat er geen vooraf vastgelegd getal. De geschikte schaalgrootte is te ontwikkelen op maat van de lokaal of bovenlokale noden, uitgaande van een aantal doelstellingen en principes:

- De nodige schaalgrootte is vooral een **organisatorische vraag**: welke soort en grootte van organisatie is in de (boven)lokale context aangewezen om als netwerk een geïntegreerd en divers basisaanbod te kunnen realiseren?
- De schaalgrootte moet toelaten om voldoende fijnmazig en afgestemd te kunnen **inspelen op wat kinderen en hun ouders nodig hebben**, zodat een afgestemd aanbod kan worden waargemaakt op een leefbare en duurzame manier. En zodat ouders en kinderen zich niet enkel moeten tevreden stellen met wat er slechts beperkt beschikbaar bij elk van de partners.
- Elke grote of kleine locatie zal ingebed zijn in een **ruimer geheel of netwerk**.

- De schaalgrootte moet toelaten een **evenwicht** te vinden tussen:
 - individuele **nabijheid** bij de gezinnen;
 - voldoende netwerk om **divers** te kunnen zijn;
 - **de focus** op wat gezinnen nodig hebben (en niet in eerste instantie op de interne organisatie).

7 SOCIAAL ONDERNEMERSCHAP

Deze visie waarmaken vergt sociaal en maatschappij bouwend ondernemerschap. Dit betekent onder meer:

- Werken aan **nabijheid bij gezinnen**
 - Als ondernemer in de kinderopvang **gesprekspartner zijn van ouders** en werken aan de manier waarop dit actief geïntroduceerd kan worden, mee begeleid kan worden en samen met andere lokale partners gerealiseerd kan worden.
 - Werken aan **outreachinge kinderopvang** die zich binnen het netwerk opstelt als een 'open huis' met een open aanbod. Proactief naar ouders en toeleiders toestappen, zeker ook voor deze ouders die niet zelf de weg naar het aanbod kunnen vinden of gaan gebruiken.
- Werken aan **verbondenheid** met anderen in het netwerk
 - De eigen dienstverlening koppelen aan de **dienstverlening van andere lokale partners**, zoals het lokaal team van Opgroeien, consultatiebureaus, diensten die aan huis komen en anderen die gezinnen kunnen toeleiden naar dit 'open huis'.
 - Het netwerk heeft een **maatschappij bouwend doel** waarbij elke basisvoorziening in het netwerk een schakel is die actief meewerkt aan het algemene belang van de lokale gezinnen.
 - Zich samen met lokale partners inbedden in een **breder geïntegreerd jeugd- en gezinsbeleid**, inclusief de Brede School en de doelstellingen van de 'Doorgaande lijn'. Het doel is dat de lokale partners samenwerken vanuit dezelfde visie op spelen, leren en groeien. Zo hebben kinderen en ouders de kans om zich naadloos en in continuïteit te bewegen tussen thuis, kinderopvang, school, buurt en buitenschoolse activiteit.
- Werken aan **innovatie en wendbaarheid**, ook vanuit het 'out of the box' denken
 - Oog en oor hebben voor **evoluties en tendensen** bij gezinnen met jonge kinderen in de samenleving en bij de gezinnen in de (boven)lokale situatie. Daar wendbaar op inspelen, waar nodig met **vernieuwende antwoorden** en 'out of the box' werken.
 - Leren van en rekening houden met **ervaringen** in Vlaanderen en internationaal: positieve en negatieve effecten; wat was succesvol en wat heeft geleid tot mislukkingen? Het gaat niet om lukraak dromen en uitproberen, maar om opbouwen en delen van kennis en het verder delen en door ontwikkelen van knowhow⁵.

⁵ Zowel voor de lokale netwerken als voor het Vlaamse beleid. Bv. kijken naar ervaringen van Child Centers UK, de minder goeie ervaringen in Finland; wat er gebeurd is in landen waar financiering verschoof van aanbod naar vraag,

- Werken aan **maatschappij bouwende efficiëntie** in de samenwerking
 - Zoeken naar wat men door samenwerking efficiënter kan doen om de sociale doelstellingen voor gezinnen met jonge kinderen te bereiken, bv. door gezamenlijke logistieke processen.

8 GEVOLGEN VOOR DE FINANCIERING

Een degelijke financiering is een **essentiële basisvoorwaarde** voor kwaliteitsvolle, toegankelijke, voldoende flexibele en leefbare kinderopvang. Deze financiering kan niet zozeer gericht zijn op de verschillende vormen van vastomlijnd aanbod, maar wel op **de aansluiting bij het traject** van zoveel mogelijk gezinnen en de diversiteit aan hun behoeften en keuzes.

Daarom is de architectuur van de huidige financiering aan herziening toe. De nieuwe financieringswijze zal de spanning moeten overbruggen tussen:

- het recht en de keuzemogelijkheid van elk gezin op **betaalbare dienstverlening**, die **voldoende en toegankelijk beschikbaar** is;
- het recht op **haalbare werkomstandigheden** en **voldoende inkomen** voor het netwerk, de organisatoren in het netwerk en hun medewerkers;
- **betaalbaarheid voor ouders** en **leefbaarheid voor de kinderopvang** zelf als twee volwaardige doelen met elk eigen rechten. Voor beide doelen is financiering verantwoord en noodzakelijk
- de noodzakelijke kwaliteit van dienstverlening mogelijk maken (een **werkbaar ratio**, de nodige ondersteuning, ...)
- de noodzaak tot **financiële efficiëntie**.

Uitgangspunten voor financiering vanuit de dienstverlening

- De financiering situeert zich op **twee niveaus**:
 - **het netwerk**: voor de opdrachten die onder de gezamenlijke verantwoordelijkheid van het netwerk vallen;
 - **elke partner in het netwerk**: voor de concrete dienstverlenende opdrachten waarvoor zij verantwoordelijk zijn binnen het netwerk.
- De financiering biedt het netwerk en zijn partners voldoende kansen om **duurzaam en leefbaar op maat van gezinnen te kunnen werken**. Dit betekent dat een haalbare financiële balans tussen kosten en inkomsten mogelijk is voor elke sociale ondernemer binnen het lokale netwerk.
- De financieringswijze laat voldoende toe om in lokale netwerken rond gezinnen **wendbaar en flexibel** in te spelen op hun behoeften en keuzes en gaat daarom minder absoluut uit van de stabiliteit en voorspelbaarheid van een statisch, vaststaand aanbod.
- De financiering **focust op de essentie** en hangt niet vast aan gedetailleerde regels. Overtollige plannen vergaderlast binnen het netwerk en bij elke partner moet vermeden worden. Dit betekent onder meer:
 - een **beperkt en duidelijke geheel van doelstellingen en voorwaarden** die in het netwerk en de dienstverlening van partners zichtbaar aanwezig moeten zijn;

- aanwezigheid van voldoende **maturiteit, beleidsvoerend vermogen en integriteit** bij het netwerk en elk van de partners om hier binnen het netwerk correct en transparant te kunnen mee omgaan.
- Overheidsfinanciering kan niet oneindig en voor iedereen volledig zijn. Wel engageert de overheid zich tot een **voldoende basisfinanciering, objectief verdeeld en gespreid** over gans Vlaanderen, uitgaande van kenmerken en noden van gezinnen met jonge kinderen, De lokale actoren dragen mee verantwoordelijkheid voor een verdere billijke en proportionele lokale spreiding van middelen voor het lokale gezinsbeleid.

Concreet zien we financiering van kinderopvang vanuit drie pijlers:

1. Een **voldoende basisfinanciering** van elke sociale ondernemer in de kinderopvang die actief meewerkt in het netwerk van basisvoorzieningen voor gezinnen. De meeste aandacht en de tijd moet gaan naar de effectieve dienstverlening aan gezinnen en de kinderen en niet naar het financieel kunnen overleven en voortbestaan van het netwerk en de partners.
2. **Aanvullende financiering** om de dienstverlening flexibel, proportioneel en vanuit specifieke lokale noden te ontwikkelen. Deze bevat stimuli om **actief en lokaal samen te werken** en kijkt ook naar **effectieve resultaten** zoals het bereik van doelgroepen en de geleverde output.
3. Lokaal en aanvullend kan bij de overheidsfinanciering aangesloten worden vanuit **private financiering** (bedrijven, mecenaat) in het kader van publiek-private samenwerking rond specifieke (lokale) objectieven.

Uitgangspunten voor financiering vanuit de gezinnen

- Kinderopvang is niet per definitie gratis voor een gezin. Een ouderbijdrage is een essentieel onderdeel van de financiering van kinderopvang. De **betaalbaarheid voor elk gezin** is wel cruciaal. Dit is een basisdoel op zich en vraagt specifieke regelingen vanuit de overheid.
- Het recht van de ouder op beschikbare, betaalbare opvang mag niet afhangen van het toeval of van het feit of de opvang voldoende wordt gefinancierd. Overheidsfinanciering is noodzakelijk om **bij elk gezin te kunnen aansluiten**.
- De betaalbaarheid voor gezinnen vertrekt vanuit het principe van **proportioneel universalisme**:
 - Universalisme
 - Alle gezinnen hebben recht op een betaalbaar aanbod.
 - Voor elk gezin (ook zij met een ruim inkomen) komt de samenleving minstens voor een deel tussen in de werkelijke kost van de opvang en de dienstverlening.
 - Proportionaliteit
 - Elk gezin heeft recht op een ouderbijdrage in verhouding tot zijn werkelijke financiële draagkracht. De overheid past de restkost bij uit de middelen van de gemeenschap.
 - Bepaalde zeer kwetsbare gezinnen hebben recht op gratis dienstverlening en opvang.
- De tussenkomst vanuit de Vlaamse overheid voor betaalbare kinderopvang maakt deel uit van een ruimer **Vlaams beleid** om ouders financieel bij te staan in hun keuzes rond de ondersteuning van de gehele gezinssituatie. Bv. versterken van mogelijk ouderschapsverlof in het eerste levensjaar, zonder financieel of ander nadeel voor het gezin (zoals verlies van werkplek). Zo kunnen gezinnen de

keuze tussen opvang en zelf voor hun kind zorgen volwaardig maken en is de keuze voor kinderopvang niet de enige mogelijke.

9 EEN DOELGERICHT WETTELIJK KADER

Om de visie op gezinsondersteuning mogelijk te maken en het sociaal ondernemerschap de nodige kansen te bieden, maakt de overheid werk van een **regelluw, billijk, open en breed wettelijk kader**. We kiezen voor:

- **een regelluwe, doelgerichte regelgeving die:**
 - sociale ondernemers stimuleert om **samen antwoorden** voor gezinnen te ontwikkelen;
 - uitgaat van **basisdoelen** voor kwaliteitsvol omgaan met kinderen en gezinnen en de borging daarvan (en minder van letterlijke normen).
 - sociale ondernemers aanspreekt op hun vermogen om zowel individueel als gezamenlijk in het netwerk verantwoordelijk om te gaan met **doelstellingen achter de regels**;
- **een voldoende 'open en breed' wettelijk kader dat:**
 - sterk aanmoedigt tot **lokale samenwerking** van actoren en het **overstijgen van de huidige grenzen** van het sectoraal geregeld aanbod;
 - aanstuurt op een engagement van actoren om **vernieuwend samen te werken** en netwerken te vormen om een gepast antwoord op de diverse vragen van gezinnen te kunnen bieden;
 - ingebed is in een ruimer **vernieuwd decretaal kader voor lokaal geïntegreerd gezinsbeleid**.
Een decreet enkel gericht op kinderopvang zou te beperkend zijn om deze verruimde visie mogelijk te maken. Het zou antwoorden op diverse vragen en keuzes van gezinnen terug insluiten in strikt sectorale regelgeving kinderopvang, terwijl we dit net ruimer en opener willen maken.
- **een billijke regelgeving:**
 - die de organisaties werkelijke en materieel voldoende kansen biedt om **sociaal te ondernemen**;
 - die de nodige overheidsmiddelen altijd inzet en borgt voor het **algemene belang** en de **maatschappelijke meerwaarde** die we ermee willen bereiken.

10 VERDERE AANPAK

Deze toekomstvisie operationaliseren met de diversiteit aan betrokken spelers, is een uitdaging van formaat. We kunnen niet zomaar op een tekentafel uittekenen hoe we dit als Vlaamse Gemeenschap willen realiseren. We hebben **experimenten in het veld** nodig om van te leren en tot een volgende stap te komen. Bestaande voorbeelden zoals Koala, netwerken binnen het Huis van het Kind, de PACE-projecten, ...

Deze experimenten moeten ruimte krijgen om uit te proberen, te pionieren en uit de cocon te geraken van het bestaande aanbod en de huidige kinderopvang. Voor de experimenten zelf is een **experimenteel regelluw kader** nodig dat de werkvloer toelaat te werken aan de vernieuwing die deze toekomstvisie in zich draagt.

Niet om het even wie kan in dergelijk experiment stappen. Het vergt:

- een vermogen om **verantwoordelijk en integer** om te gaan met de doelstellingen achter de regels, vanuit een kader dat de basisdoelen voor verantwoord en kwaliteitsvol omgaan met kinderen en gezinnen borgt;
- dat men **helder en transparant** documenteert hoe men te werk gaat en welke impact men bereikt;
- dat men **beleidsmatig kan meedenken** en verder bouwen.

Deze experimenten zijn vanuit de **Vlaamse overheid** zelf goed op te volgen om de impact en de leereffecten mee te nemen in de toekomstige organisatie van de Vlaamse kinderopvang.